

ОХРИДСКИ ПРОЛОГ, СВЕТОГ ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА ВЕЛИМИРОВИЋА, ЗА

25. јули по јулијанском календару

1. **Света Ана.** Мати Пресвете Богородице. Данас се празнује њено успеније, но њен главни празник је 9. септембра, под којим је датумом написана и служба њена и житије. Ана беше из колена Левијева, ћерка Матана свештеника. После дугог и богоугодног живота упокоји се у дубокој старости.

2. **Св. Олимпијада ђакониса.** Рођена у Цариграду од врло знаменитих родитеља. Отац њен Анисије Секунд беше сенатор, а мати ћерка онога славног велможе Евлавија, који се спомиње у житију св. Николаја чудотворца. Када порасте Олимпијада, би обручена некоме великашу, који умре пре венчања са овом часном девицом. Узалуд и цар и остала родбина наваљиваху на Олимпијаду да се уда за другога, она не хте никако, него се предаде богоугодном животу чинећи од наслеђеног имања велике жртве црквама и милостиње бедним. Служаше при храму као ђакониса најпре за време патријарха Нектарија, а по смрти овога за време св. Јована Златоуста. Када Златоуст пође у изгнанство, он усаветова Олимпијаду да остане при храму као и раније и послужи цркви ма ко био патријарх после њега. Но одмах по изгнанству овога великог светитеља неко упали велику цркву, и пожар захвати многе знатне грађевине у престоници. Непријатељи Златоустови оптужише ову свету жену за злонамерну паљевину. Олимпијада би прогнана из Цариграда у Никомидију, где се упокоји 410. год. оставивши аманет, да јој се тело метне у сандук и баци у море, па где га вода избаци, ту да се и сахрани. Ковчег би избачен у месту Врохти, где беше црква апостола Томе. Велика целебна чудеса пројавише се кроз векове од њених моштију. Изгнани Златоуст писао је изгнаној Олимпијади красна писма, која и данас могу служити великом утехом свима онима који страдају ради правде Божје. Пише Златоуст Олимпијади између осталог: „сад сам ја врло радостан не само због тога што си се ти избавила од болести, но још више због тога што тако благородно подносиш све невоље, називајући их трицама, што је својствено души пуној силе и изобилној у богатим плодовима мужества. Јер то што ти не само

благородно подносиш несрећу, него што је чак и не примећујеш када она наиђе, и то без напрезања без труда и неспокојства, чак и не саопштавајући је другима, но као ликујући и торжествујући – то служи доказом највеће мудрости.“ (Писмо VI).

3. Преп. Евпраксија девица. Ђерка Цариградског великаша Антигона и сродница цару Теодосију Великом. Са својом мајком, младом удовом, пресели се у Мисир, и ту обилажаху манастире дајући прилоге и молећи се Богу. Седмогодишња Евпраксија по својој жаркој жељи замонаши се у једном женском манастиру. Што је више расла, то је све теже подвиге на себе налагала. Једанпут је постила 40 дана. Упокојила се 413. год. у 30. својој години. Имаше велику благодат Божју и цељаше најтеже болести.

4. Спомен Петог Васељ. Сабора. Овај Сабор би у Цариграду за време цара Јустинијана Великог, 553. год. На овом Сабору беху осуђене све јереси монофизитске, као и јеретички списи Теодора Мопсуетског, Теодорита Кирског и Оригена (учење против васкрсења мртвих).

Евпраксија, млађана девица,
Христа ради поста испосница,
Беше рода царска и поносна
Ал' јој душа беше богоносна.
Све почести одбаци к'о бремене,
И богатство, и царско јој племе.
Дан и ноћ се пред Богом мољаше,
Постом себе и бдењем мучаше.
Бог услиша своју слушкињицу,
Евпраксију, плачевну девицу,
Што 'но многе сузе пролеваше
И сузама молитву паљаше,
Чудесне јој Бог дарова даре,
Да помаже и младе и старе,
Да прогони демоне опаке,
Болне лечи од болести сваке.
Чисте душе пред Бога изађе.
И на небу себи кућу нађе,
Саграђену вером и делима,
И купљену многим трпљењима.

Та се кућа самим Богом сија,
Ту с' усели света Евпраксија
Усред вечног добра да благује
И с бесмртним Христом да царује.

РАСУЂИВАЊЕ

„Као што је девство боље од брака, тако је први брак бољи од другога.“ Тако је писао св. Јован Златоуст младој удови жени упокојеног племића цариградског Тирасија, саветујући је да не ступа у други брак. Први брак црква благосиља с радошћу, а други са жалошћу. Евпраксија старија, мајка св. Евпраксије и рођака цара Теодосија Великог, оста младом удовом, по смрти јој мужа Антигона, с којим поживе у телесној вези само две године и три месеца, и још једну годину, по договорном завету, као брат са сестром. Цар и царица саветоваху је, да ступи у брак са другим неким великашем. Но она не хте ни чути, него узе своју ћерчицу Евпраксију и с њом одбеже у Мисир. А шта да кажемо за св. Олимпијаду, и св. Евпраксију млађу? Као и св. Макрина тако и оне беху само обручене као девице, па кад им обручници помреше, оне сматраху себе удовицама, и не хтеше ни у мислима својим допустити, да ступају у брак. Каква чистота срца! Каква верност једном обручнику! Какав страх од Бога! Каква јасна вера у будући живот, у коме се обручница нада видети са својим обручником!

СОЗЕРЦАЊЕ

Да созерцавам чудесно заустављање сунца и месеца (Исус 10), и то:

1. како Исус Навин, да би довршио победу над Гаваоњанима, заповеди сунцу и месецу да зауставе свој ток;
2. како Бог чу глас човека праведника, и силом Својом заустави сунце и месец;
3. како је Бог и створио природу да служи човеку, и како Бог чини по вољи праведника.

БЕСЕДА о робовима који проповедају слободу

*И обећавају им слободу и сами су робови покварености;
јер кога ко надвлада онај му и робује. (II Пет. 2, 19)*

Још увек апостол говори о нечистим, безобразним и самовољним опомињући верне, да се чувају њихових завођења поноситим и лажљивим речима. Прво је рекао о њима, да хуле на славу Божју, друго да прелашћују на нечистоте тјелесних жеља, а сада пак говори, како они обећавају слободу, то јест обећавају нешто што и они сами немају, јер надвладани скверним страстима они су робови својих страсти покорни робови најгрознијих тирана овога света. О браћо моја, како су нама савремене ове апостолске речи, писане пре деветнаест столећа! Погледајте, како запенушено свуда око нас декламују о слободи они који ни мало слободе немају! Послушајте вику очајних робова страсти и порока, како обманути обмањују, и ослепљени проповедају светлост! Страсти су ткиво мреже, изаткане од ђавола, да њоме људе лови. Ухваћени у ту мрежу они називају друге људе робовима а себе слободним, на смех ђавола, који ћутке прибира мрежу и привлачи је својој обали.

О браћо, чувајте се оних очајника, који себе називају весницима слободе, док даноноћно служе господару своме ђаволу. Своју немаштину они називају богатством, и туђе богатство називају немаштином, као што безумник цео свет назива безумним а себе умним. Тако и они, најнеслободнији, називају друге неслободним. И службу Богу и ближњима, по љубави, они називају робовањем, док службу ђаволу називају слободом. То су пакосници Бога и људи, као што је и сам ђаво пакосник Бога и људи. Кад год чујете, да вам неко говори о слободи, испитајте прво добро, да ли он није роб неке страсти и порока. По нечистоти живота, по безобразлуку и самовољи познаћете све лажне учитеље слободе. То вас апостол опомиње.

О Господе, једини дародавче истините слободе, сачувај нас од мреже свију пакосника Твојих и наших. Теби слава и хвала вавек. Амин.